

173 . Sântimbru | Județ: Alba | Punct: Biserica reformată | Anul: 2002

Anul: 2002

Cod RAN: 7393.01

Perioade: Evul Mediu, Perioada modernă

Epoci: Evul Mediu, Perioada modernă

Categorii sit: Religios, ritual și funerar

Autori: Nicolae Marcel Simina

Instituții: Muzeul Municipal "Ioan Raica" Sebeș

Raport

Campania arheologică din anul 2002 a fost efectuată cu sprijinul logistic și material al Universității "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia, fiind parte componentă a unui grant privind studiul "Bisericii reformate din Sântimbru (jud. Alba)" și care se derulează sub egida Ministerului Educației și Cercetării.

În această primă campanie de cercetare arheologică s-a urmărit sondarea platoului din exteriorul bisericii, respectiv stabilirea coloanei stratigrafice și verificarea ipotezei potrivit căreia ar fi existat un șanț de apărare în exteriorul incintei de piatră. S-au efectuat trei secțiuni arheologice, toate amplasate în exteriorul lăcașului de cult:

- S IA (6,30 x 1,50 m), orientată E - V, situată între latura de est a altarului bisericii și incinta de piatră;

- S IB (8 x 1,50 m), orientată E - V, a fost trasată în prelungirea secțiunii IA, în exteriorul incintei de piatră, perpendicular pe aceasta;

- S IIA (16,5 x 1,5 m), orientată N - S, perpendicular pe latura sudică a navei bisericii. Secțiunea suprapune 0,20 m din lățimea celui de-al doilea contrafort al navei, socotit dinspre altar.

Prin S IB s-a urmărit sondarea terenului din exteriorul incintei de piatră a bisericii, verificându-se posibilitatea existenței unui șanț de apărare. Solul viu a fost surprins, în medie, la -0,30 m, fapt ce infirmă existența la Sântimbru - "Biserica reformată" a unei asemenea amenajări antropice.

Pe axul V - E al bisericii, între latura de vest a altarului și incinta de piatră, respectiv latura de sud și incinta de piatră, s-au amplasat S IA și S IIA. Stratigrafia surprinsă în cele două secțiuni este puternic deranjată de gropile unor morminte moderne (ultima îngropare aici a avut loc în anii '50), iar în apropierea zidului bisericii s-a identificat șanțul realizat cu ocazia unor lucrări de restaurare și consolidare a paramentului bisericii. Nivelul medieval a fost surprins pe porțiuni restrânse, în general, acesta fiind puternic deranjat.

Biserica reformată de la Sântimbru a suferit ample lucrări de restaurare și consolidare fapt relevat de studiul de parament al monumentului. Atunci trebuie să fi avut loc și realizarea acestei manșonări a fundației bisericii, în exterior, printr-o centură masivă de beton, aflată la circa -0,35 m față de nivelul actual de călcare. Pe baza observațiilor stratigrafice se poate conchide că aceste lucrări au avut loc destul de recent, probabil că la începutul secolului XX.

Stratigrafia a evidențiat și faptul că incinta de piatră este ridicată relativ târziu, undeva în secolele XVII-XVIII. Aceasta nu avea atât un rol defensiv cât de îngrădire a bisericii, probabil chiar de consolidare a terenului din jurul edificiului de cult, puternic afectat de tasări și fisuri (vezi cazul bisericii ortodoxe din Sântimbru, din imediata sa apropiere). În această perioadă a fost adusă și depusă, în interiorul incintei de piatră, o cantitate masivă de umplutură. Ulterior, în perioada modernă, zona din jurul bisericii a continuat să fie folosită ca cimitir parohial al comunității calvine din Sântimbru.

Necropola din jurul bisericii se rezumă la un număr de 27 de morminte, dintre care medievale - 9,

---

moderne - 10, datare incertă - 8. Materialul funerar descoperit este deosebit de sărăcăcios. În S IIA, incinta de piatră suprapune parțial un mormânt medieval (M 10).

Prin campania din anul 2002 de la Sântimbru - "Biserica reformată", seria descoperirilor zonale din epoca bronzului este completată printr-un nou punct, aparținând culturii Wietenberg. Epoca romană este reprezentată prin unele materiale ceramice aflate în poziție secundară. Mult mai bine s-au conturat perioadele medievală și modernă. Dacă materialul litic se rezumă la o piatră funerară, lucrată în stil baroc, în schimb, feneria este foarte diversificată. Menționăm resturile metalice ale unei cărți din perioada medievală, respectiv patru aplice similare și o parte din închizătoarea acesteia. Seria descoperirilor este continuată de un variat material ceramic, respectiv materiale de construcție, cahle și ceramică uzuală (secolele XIV-XVIII).

Cercetarea arheologică din acest an de la Sântimbru - "Biserica reformată" nu aduce noi informații în privința fazelor de construcție și de evoluție a bisericii. În acest scop intenționăm, în perspectivă, să extindem cercetarea arheologică și pe laturile de nord și de vest a bisericii, respectiv investigarea interiorului bisericii.

Informații suplimentare online

[Raportul 2083 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
